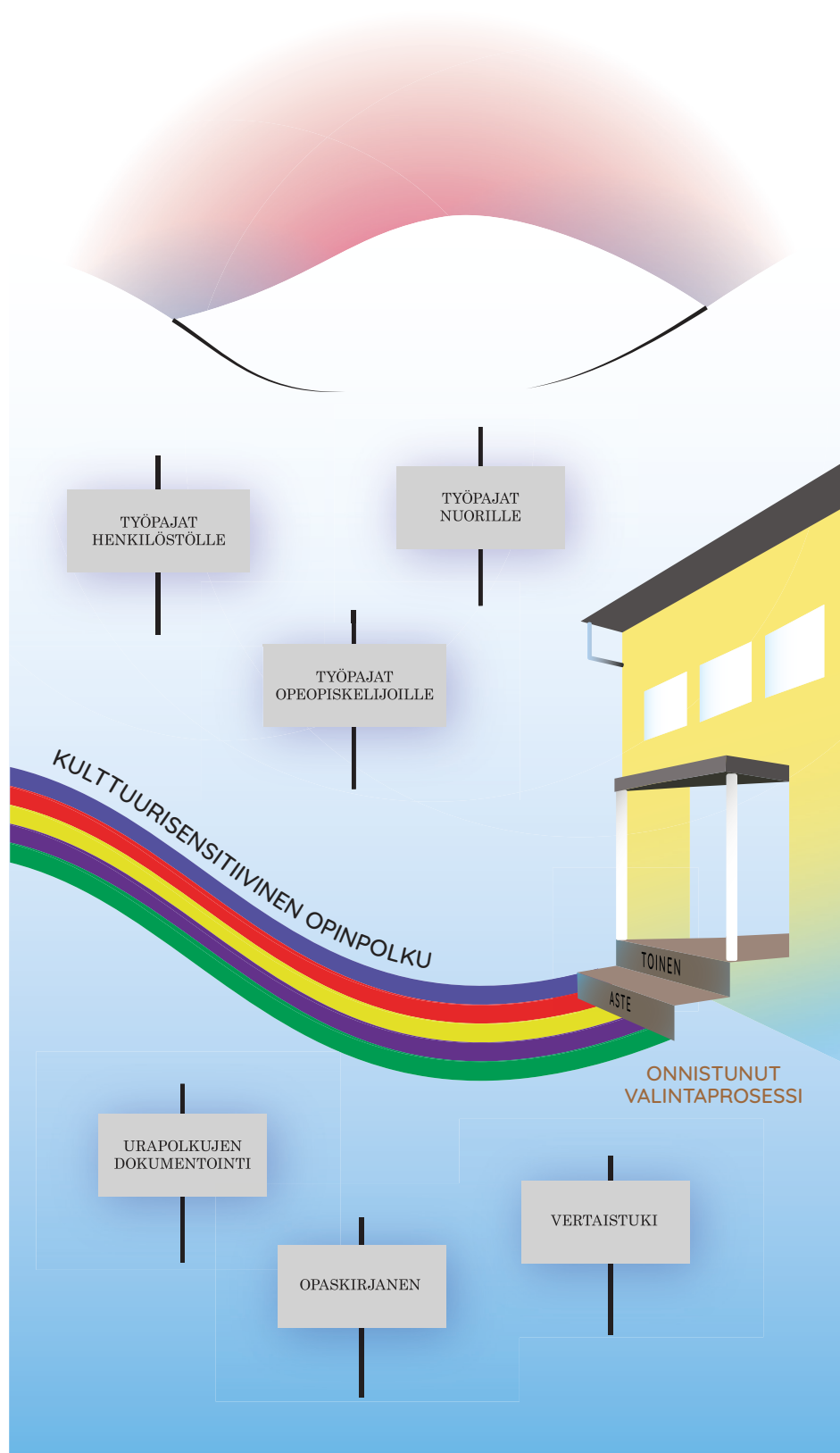

Minna Körkkö, Merja Paksuniemi & Pigga Keskitalo

Kulttuursensitiivlâšvuotâ škovlâkontekstân - toimâiävtuttâsah olâšutmân

ISBN 978-952-337-197-2

Laapi ollâopâttâh,
šoddâdementiittui tiedâkodde
Ruávinjargâ 2020
Infograaf: Terese Bast

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Aalgân

Taan lostâžân láá nurrum **Kulttuursensitiivlâš oppâpäälgis Laapist (Kulttuurisensitiivinen opinpolku Lapissa)**, (KOP) –haavâ ääigi vuávájum vuáválâšvuodah já toi vuáđuld rahtum ravvuuh. Haahâ olášittui Laapi ollâopâttuv šoddâdemtiettui tiedâkoddeest (2018-2019) já tast toimii Partow Izadi, Pigga Keskitalo, Minna Körkkö já Merja Paksuniemi. Haahâ vuájui Laapi eennâmkode enâmâvärrejejee- já sämiuáppei škovlâsiirdášmij njebzilitmân. Mij kijttep haavâ ruttâdeijen toimâm Euroop sosiaalruttârááju, Tave-Poodâeennâm IJP-kuávdáá já Laapi ollâopâttuv sehe haahân uásálistám ulmuid já ohtsâšpargokuoimijd.

Ruávinjaargâst 7.11.2019

Minna Körkkö, Merja Paksuniemi já Pigga Keskitalo

Kulttuursensitiivlâšvuotâ škovláid

Merja Paksuniemi

Máttááttejeeškovliittâs - Tiädu já tááidui huksim

- Máttááttejeeškovliittâsâst adeluvvee teoreetlâš tiätu, mii nannee kulttuurlii tiädulâšvuotâ. Fáádá labdem äššikirjijd, tegu vuáđumáttááttâs máttááttâsvuávám vuáđđuseh sehe fáádán lahtojejee lahâaasâtmân párnái vuoigâdvuotâin já kenigâsvuotâin sehe olmoošvuoigâdvuotâin. Inklusiivlâš máttááttâs lii alda ohtâvuotâst taid teemaid, moh fáälih máhđulâšvuotâid vijđedid máttááttejee ibárdâs já tiädulâšvuotâ “kulâmân”.
- Kulttuursensitiivlâšvuotâ siskelditem jieškote-uv oppâamnâsij didaktiikân já pedagogiikân.
- Faallâđ máttáátteijen lohhee ulmuid máhđulâšvuotâ hárjuttállâđ kulttuursensitiivlâšvuotâ stivrejum máttááttâshárjuttálmijn.

Máttááttem - Tiädu já tááidui ovtâstitem

- Aiccâđ já anneed áárvust jieškote-uv kulttuurtuáváid.
- Pedagoglâš siskáldâs já metodeh, moh máhđulisteh inklusiivlâšvuotâ.
- Luokkavisteorniistâlmeh, moh vâldih huámášumân ohtâgâsâi já juávhu ereslágánvuotâ.
- Ohtsâšpargo uáppei huolâtteijeiguin škovlâiivij ääigi, vâi jyehi uáppee táárbuh já tuávááš váldojeh huámášuumân.

Škovlâ - Kulttuursensitiivlâšvuotâ lasettem vijđâsub kontekstân

- Tooimah täsiárvusâšvuotâ olâšume oovdân.
- Movtijdittep tohhejejee atmosfárân.
- Adelep tarbâšlii torjuu uáppee tááláá škovlâjotemân sehe puátteevuotâ škovlâpálgâs eereeb iärrás mentorismáin.

Kulttuursensitiivlâšvuotâ sâimimáttááttâsân

Pigga Keskitalo

Kulttuursensitiivlâš sâimimáttááttâs:

- Váldá huámášumân maanġâlágân uáppeid.
- Uáppeeh uázžuh máhđulâšvuodâ vaiguttiđ jieijâs oppâmân jieijâs kielâ já kulttuur vuáđuld.
- Kuávlui páihálijd kulttuuriyd váldih huámášumân máttááttâsâst.
- Puoh Suomâ sâimikuávlun uáppeeh uázžuh máhđulâšvuodâ tuoijud nanosub koskâvuodâ jieijâs päikkikuávlun škoovlâ pedagoglij orniistâlmij peht.
- Addel keevâtljyd ravvuid já avžuuttâsâid tast, maht škovlâ puáhtá siäiludiđ já nonniđ sâimikielâ já kulttuur sehe siämmást tuárjud maanġâlágân uáppei identiteetijd.
- Oles škoovlâ pargo.

Mentoristem merhâšeijeevuotâ škovlâsiirdâšmijn

Minna Kõrkkõ

Mentoristem merhâšeijeevuotâ škovlâsiirdâšmijn:

- Lasseet vuáruvaiguttem jieškote-uv tuáváin puáttee uáppei kooskâst.
- Oovded täsiviärdásâšvuodâ já kulttuurij koskâsii ibárdâs ovdánem.
- Máhđulist kuáhtám já kuullâmnáál puáttim. Keeppid sirdâšumán máhđulávt lahtojeejee čuolmâid.
- Keeppid sirdâšumán lahtojeejee paloid já hämmee torvolâšvuodâ tobdo.
- Čana jieškote-uv uásipeelijd prosesân, mii tuárju jieš jieijâs stivrim já olmožin otânâššâm.

KULTTUURISENSITIIVINEN OPINPOLKU -TOIMENPIDE-EHDOTUKSIA TOTEUTUKSEEN

KULTTUURISENSITIIVISYYTTÄ KOULUUN

▶ **OPETTAJANKOULUTUS - TIEDON
JA TAITOJEN RAKENTAMINEN**

▶ **OPETUSTYÖ - TIEDON JA
TAITOJEN YHDISTÄMINEN**

▶ **KOULU - KULTTUURISENSITIIVISYYDEN
LISÄÄMINEN LAAJEMPAAN
KONTEKSTIIN**

KULTTUURISENSITIIVISYYTTÄ SAAMELAISOPETUKSEEN

▶ **KULTTUURISENSITIIVINEN
SAAMELAISOPETUS**

MENTOROINNIN MERKITYKSELLISYYS KOULUSIIRTYMISSÄ

▶ **MENTOROINNIN MERKITYS
KOULUSIIRTYMISSÄ**